

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 88/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Alanom Zvarom, advokátom, SNP 1/A, Veľký Krtíš, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 240/2019 z 30. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 240/2019 z 30. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako jeden zo žalobcov žalobou z 5. októbra 2016 domáhal uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa zásahov do výkonu jeho užívacieho práva k bytovej jednotke ako nájomcu.

3. Okresný súd Revúca rozsudkom č. k. 6 C 77/2017 z 9. júna 2017 žalobu zamietol. Po podaní odvolania vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 16 Co 309/2017 z 19. júla 2018 prvoinštančný rozsudok potvrdil.

4. Rozsudok odvolacieho súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré odôvodnil existenciou vady v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa sčasti podľa § 447 písm. c) CSP a sčasti podľa § 447 písm. f), keďže dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 § CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie dovolacieho súdu *„nie je riadne odôvodnené, chýba mu logické vysvetlenie k akým skutkovým zisteniam súd dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval, a to najmä pri otázke právneho posúdenia veci“*, čo podľa jeho názoru spôsobuje *„absolútnu zmätočnosť rozhodnutia“*.

7. Sťažovateľ uvádza, že nedostal od dovolacieho súdu odpoveď na argumenty, ktoré boli tak zásadné pre správne posúdenie veci, že bolo povinnosťou dovolacieho súdu sa nimi zaoberať a dať na ne výslovnú a špecifickú odpoveď.

8. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté uznesenie nenapĺňa kritériá ústavnej akceptovateľnosti zodpovedajúce základnému právu na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

10. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

11. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné sudy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

12. Sťažovateľ namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodňuje predovšetkým nedostatočným odôvodnením a nepreskúmateľnosťou napadnutého uznesenia dovolacieho súdu.

13. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa pričom zistil, že sťažovateľ v dovolaní uplatnil oba dovolacie dôvody, teda podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho poučenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), ku ktorému malo dôjsť v situácii podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd dospel k záveru, že čo sa týka dôvodu podľa § 431 ods. 1 CSP v zmysle uplatnenej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie neprípustné, pretože nezistil v konaní odvolacieho súdu namietanú vadu.

15. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu okrem iného uvádza:

„Z okolností preskúmanej veci vyplýva, že sudy nižších inštancií síce rozdielne posúdili platnosť nájomných zmlúv od ktorých žalobcovia odvodzovali ich užívacie právo k rodinnému domu... ale uplatnenú zapieraciu žalobu posúdili zhodne z hľadiska nesplnenia jej predpokladov a to existencie neoprávneného zásahu spočívajúceho v konaní žalovaného ako vlastníka nehmuteľnosti (v čase rozhodovania na súdoch nižších inštancií v konaní nebolo sporné, že žalobcovia od jesene 2015 v rodinnom dome nebývajú, žalovaný im žiadnym spôsobom neoprávnené nezasahuje do ich užívacieho práva, navyše už nie je ani jeho vlastníkom (kúpna zmluva V 1712/2020 z 19. novembra 2020). Tvrdený neoprávnený zásah spočívajúci v odpojení od vodovodnej prípojky, elektrickej energie, či neodovzdanie kľúčov od bránky k rodinnému domu v spore preukázaný nebol, preto sudy nižších inštancií správne žalobu ako nedôvodnú zamietli.

Zapieracia žaloba alebo žaloba na zdržanie neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva, je druhom žaloby ktorej podstata spočíva v tom, že ňou sa vlastník domáha ochrany proti tomu kto do jeho práva neoprávnené zasahuje, pričom tieto neoprávnené zásahy spočívajú v inom konaní ako v zadržiavaní veci. Totožná ochrana, aká sa poskytuje vlastníkovi v rozsahu ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa poskytuje alebo držiteľovi, t. j. tomu, kto je oprávnený mať vec u seba a výkon jeho práv je lege artis (§ 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Oprávnený držiteľ nemôže túto žalobu využiť voči vlastníkovi, ale len voči inej (tretej osobe), ktorá do výkonu jeho práv v rozsahu detencie neoprávnené zasahuje, nemôže ju úspešne uplatniť ani proti inému dobromyseľnému držiteľovi.“

16. Dovolací súd vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti poukazuje na body 21 až 24 rozsudku odvolacieho súdu, z ktorého podľa jeho názoru vyplýva, že sa „*náležite vysporiadal so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán, ktoré posúdil v kontexte zisteného skutkového stavu, ktorý v otázke týkajúcej sa (ne)existencie neoprávnených zásahov do užívacieho práva žalobcov 1/ až 4/ nebol sporný. Odôvodnenie zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd dospel teda k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za zmätočný.*“.

17. Najvyšší súd sa napokon zaoberal i námietkou týkajúcou sa nesúhlasu dovolateľa so záverom odvolacieho súdu o tzv. šikanóznej žalobe. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd v bode 21 odôvodnenia odvolacieho rozsudku pri posudzovaní zákonných predpokladov úspešnosti zapieracej žaloby nedospel k záveru o zjavne „šikanóznej“ žalobe, len vysvetlil, že „*v prípade nepreukázania existencie neoprávneného zásahu do výkonu užívacieho práva je nevyhnutné, aby nájomcovia aj právo vec užívať v čase neoprávneného zásahu realizovali, prípadne by ho realizovali, ak by im rušiteľ v realizácii tohto práva bránil*“. Najvyšší súd uviedol, že po zhodnotení skutkového stavu odvolací súd správne konštatoval, že žalobcovia sa domáhali ochrany pred neoprávneným zásahom do užívacieho práva, ktoré však nijakým spôsobom nevykonávajú a ani ho od zápisu vlastníckeho práva žalovaného do katastra nehnuteľností nevykonávali. Zároveň nejde ani o prípad, keď by bolo možné konštatovať neoprávnený zásah do užívacieho práva žalobcov v minulosti, ktorý by mohol odôvodňovať vyhovenie zapieracej žalobe z dôvodu, že by hrozilo opakovanie takéhoto zásahu (bod 24 odôvodnenia). Uvedený právny záver odvolacieho súdu je podľa najvyššieho súdu v súlade s právnym záverom vyplývajúcim z uznesenia najvyššieho súdu z 28. augusta 2009 sp. zn. 1 Cdo 2/2008, ako aj z R 65/1972, na ktoré dovolatelia v dovolaní poukázali. Nebolo preto povinnosťou odvolacieho súdu v zmysle § 393 ods. 3 CSP odôvodniť odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, lebo napadnutým rozhodnutím k odklonu nedošlo.

18. Argumentácia dovolateľa vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP podľa názoru najvyššieho súdu predstavuje iba polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom dovolací dôvod nebol vymedzený v súlade s relevantnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Dovolací súd zdôrazňuje, že samotná polemika dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či nesúhlas s právnymi závermi konajúcich súdov a kritika ich prístupov zvolených pri právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP, preto dovolanie z tohto dôvodu nie je prípustné. Dovolanie sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

19. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodíť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľa vo vzťahu k obom dovolacím dôvodom, pričom závery, ku ktorým dospel podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil.

20. Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasni skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (podobne II. ÚS 114/2021 a tam citovaná judikatúra).

21. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov, považuje ústavný súd za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, preto podľa názoru ústavného súdu nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľa.

22. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

23. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

24. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil

ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

25. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy:

26. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Toto ustanovenie ústavy je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označeného ustanovenia ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07).

27. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu